

E. O.

XII Międzynarodowy Kongres Historii Nauki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 13/4, 851-852

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

XII MIĘDZYNARODOWY KONGRES HISTORII NAUKI*

W dniach 26—31 sierpnia 1968 r. obradował w Paryżu XII Międzynarodowy Kongres Historii Nauki. O ile poprzedni, warszawsko-krakowski kongres przyniósł poważny wzrost liczby uczestników i komunikatów w porównaniu z dziesiątym, amerykańskim kongresem¹, XII Kongres utrzymał się pod tym względem na poziomie poprzedniego: wstępna lista uczestnictwa obejmowała ok. 700 nazwisk (z czego kilka co najmniej procent nie przybyło do Paryża), a liczba komunikatów, których streszczenia wydrukowano w odrębnej publikacji², nieco przekroczyła czterysta. Obrady XII Kongresu odbywały się w gmachu Narodowego Konserwatorium Sztuk i Rzemiosł (Conservatoire National des Arts et Métiers).

Kongres obejmował dwa posiedzenia plenarne, 7 kolokwium oraz obrady 11 sekcji.

Posiedzenie inauguracyjne obejmowało przemówienie przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego, członka Akademii Francuskiej J. Rostanda oraz referat prof. M. Florcina (Belgia) *Twórczość naukowa a osobowość*. Posiedzenie zamykające (odbyło się ono w jednym z gmachów Narodowego Muzeum Historii Naturalnej — Muséum National d'Histoire Naturelle) rozpoczęło się od referatu prof. A. C. Crombiego (Wielka Brytania) *Matematyka, muzyka i nauki medyczne*, po czym prof. L. Plantefol podsumował w imieniu organizatorów całość obrad Kongresu.

Kolokwia³ obradowały nad 30 referatami, napisanymi na prośbę organizatorów i opublikowanymi w wydawnictwie rozdany uczestnikom Kongresu⁴. Jeden z referatów kolokwium *Warunki i postępy obiektywizacji w dziejach nauki* przygotował prof. B. Suchodolski.

Liczba sekcji kongresowych wynosić miała początkowo 8⁵, ostatecznie jednak zwiększono ją do 11. Były to sekcje: ogólnych zagadnień historii nauki i epistemologii, związków nauki i filozofii (do XVIII w.), historii matematyki i mechaniki, historii fizyki i astronomii, historii chemii, historii nauk o Ziemi, historii nauk biologicznych, historii nauk o człowieku, historii techniki i przyrządów naukowych, historii społeczności naukowych, monografii uczonych. Polskie komunikaty na obrady sekcyjne Kongresu zostały opublikowane w specjalnej publikacji w językach kongresowych, wydanej przez Zakład Historii Nauki i Techniki PAN⁶. Z 42 tych komunikatów tylko 7 zostało wygłoszone na Kongresie, gdyż 2 dalsze wygłoszone komunikaty nie znalazły się w publikacji Zakładu, a reszta członków 17-osobowej polskiej delegacji nie zgłosiła komunikatów na Kongres.

W czasie Kongresu odbyły się posiedzenia zgromadzeń ogólnych Sekcji Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki oraz Międzynarodowej Akademii Historii Nauki, a także posiedzenia komisji i komitetów Sekcji Historii Nauki.

* Szczegółowe sprawozdania z XII Kongresu oraz z obrad Międzynarodowej Akademii Historii Nauki i Sekcji Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki ukażą się w następnym numerze „Kwartalnika”.

¹ Por. sprawozdania z tych kongresów w nrach 1/1963 (s. 133), 4/1965 (s. 663) i 1—2/1966 (s. 157) „Kwartalnika”.

² XIIe Congrès International d'Histoire des Sciences. Résumés des communications. Paris 1968.

³ Tematy kolokwium podane zostały w informacji o programie XII Kongresu w nrze 2/1968 „Kwartalnika”, s. 516.

⁴ XIIe Congrès International d'Histoire des Sciences. Colloques. Textes des rapports. Paris 1968.

⁵ Por. informację cytowaną w przypisie 3.

⁶ *Études d'histoire de la science et de la technique*. Wrocław—Warszawa—Kraków 1968. Jest to t. 50 *Monografii z dziejów nauki i techniki*.

W szczególności dokonano wyboru nowych władz obu międzynarodowych organizacji. Prezesem Międzynarodowej Akademii został prof. A. C. Crombie (Wielka Brytania), a przewodniczącym Sekcji Historii Nauki — prof. I. B. Cohen (Stany Zjednoczone)⁷. Na jednego z wiceprezesów Akademii powołany został prof. B. Suchodolski, a na zwolnione w ten sposób miejsce w Radzie Sekcji Historii Nauki wybrano prof. E. Olszewskiego. Oprócz tego na opróżnione wskutek śmierci prof. A. Birkenmajera stanowisko przewodniczącego Komitetu Kopernikowskiego Sekcji powołany został prof. J. Bukowski, a przewodnictwo powołanego w czasie Kongresu, na pracach wydziału naukowego Sekcji, Komitetu Międzynarodowej Współpracy w Zakresie Historii Techniki objął prof. E. Olszewski.

O miejscu następnego kongresu historii nauki zdecydować ma w najbliższych miesiącach Rada Sekcji.

E. O.

WYSOKIE ODZNACZENIE PROFESORA K. ROWIŃSKIEGO

W dniu 8 listopada 1968 r. prezes PAN prof. J. Groszkowski wręczył przyznany przez Radę Państwa order „Sztandar Pracy” I klasy prof. Ksaweremu Rowińskiemu, sekretarzowi Wydziału Nauk Medycznych PAN, członkowi Prezydium Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN, członkowi Komitetu Redakcyjnego „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”.

Z DZIAŁALNOŚCI

ZAKŁADU HISTORII NAUKI I TECHNIKI PAN

TRZECHSETNA ROCZNICA VICA

Chwilą intelektualnej uwagi nazwał prof. Bogdan Suchodolski sesję zorganizowaną 28 maja 1968 r. przez Zakład Historii Nauki i Techniki PAN dla upamiętnienia trzechsetlecia urodzin Giambattisty Vica. Przypomniawszy zarazem w zagajeniu charakterystycznie zmienne koleje losu, którym podlegała puścizna włoskiego myśliciela: mało ceniona za życia autora, zapomniana w wieku oświecenia, budząca zachwyt romantyków, będąca przedmiotem licznych kontrowersji w naszych czasach — jest wymownym przykładem „za grobem zwycięstwa”.

Sesja zgromadziła uczonych z Warszawy i Krakowa, najliczniej reprezentowane były: Zakład Historii Nauki i Techniki oraz Instytut Badań Literackich. Wśród gości przybyli przedstawiciele ambasady włoskiej w Polsce z prof. Antonio Stefaninim.

Pierwszy referat, *Antropologia filozoficzna Giambattisty Vica*, wygłosił prof. Suchodolski. Poświęcił wystąpienie tej części poglądów Vica, która pokazuje, jak uczeń Bacona zwątpił o przyrodzie, ponad wszystko stawiając nauki humanistyczne. Człowiek bowiem tworząc a następnie badając własną historię — może niejako więcej wiedzieć o człowieku niż nawet Bóg. Mówca zastrzegł się, że tak jaskrawy kierunek interpretacji (który rzeczywiście podczas dyskusji był tonowany) przekracza to, co Vico powiedział *expressis verbis*; ale właśnie taki jest przywilej uczonych żywych: nie odsyłamy ich do antykwariatu, lecz modyfikujemy ich filozofię wedle naszej miary rzeczy.

⁷ Sekretarzami obu organizacji są dwaj Francuzi: P. Costabel i R. Taton.